

Kijkschuur de Lelie

Kijkschuur de Lelie na de oplevering in 1973

Pakhuis de Lelie, een als tentoonstellingsruimte ingericht driebeukig houtskelet met ankergebint, bestaande uit een begane grond, zolder en vliering, afkomstig van het Watermolen(s)pad te Westzaan en herplaatst aan het Zeilenmakerspad 7 in Zaandam werd in 1972 in onderdelen naar de [Zaanse Schans](#) vervoerd en opgeslagen.

Bij het demonteren waren geen bruikbare maten genomen, zodat de tekenaars klauterend over spanten en gebinten hun opmetingen hebben gemaakt. De gegevens leverden een legpuzzel op waaruit de Lelie uiteindelijk weer is herboren. Veertien zware hoofdgebinten konden weer worden gebruikt, zes stuks werden nieuw toegevoegd om het pakhuis geschikt te maken voor zijn nieuwe functie als Kijkschuur op de Schans. Het pand komt voor in een akte in het Notarieel archief van Westzaan, d.d. 6.12.1789.

Op de lange veeneilandjes met slappe bodem werd niet in de hoogte gebouwd maar in de lengte, met de verkaveling mee, om bergruimte te maken. En zo lang er lengte was bestond er geen noodzaak het in de hoogte te zoeken. Niet alleen in Westzaan maar overal elders in de Zaanstreek werden de pakhuizen zo uitgevoerd.

De situering van het pakhuis aan het eind van het Zeilenmakerspad moest dus ook in de lengterichting van de verkaveling plaatsvinden ondanks het feit dat het aantrekkelijk leek om het pakhuis dwars te zetten ter afscherming van het gezicht op de parkeerplaats.

Op verzoek van de bond van invaliden is een schuine loopbrug gemaakt in plaats van de gebruikelijke trapjes. De schuine houten loopbrug is gedetailleerd zoals de eenvoudige padsbruggen van oudsher tot op de dag van vandaag simpelweg worden getimmerd.

Detailering en materiaalkeus, spiegelraadglas, van de strakke pui zijn duidelijk modern, waarbij getracht is qua kleur en vorm aan te sluiten bij het sterke, utilitaire aanzien van het historische gebouw. Een onorthodox grapje is de deurgreep van blank eiken, vastgezet met koperen schroeven en voorzien van een zeventiende eeuwse profiel. Op dezelfde wijze zijn meubilair, expositieschotten en balie, zo simpel en bruikbaar mogelijk uitgevoerd. Aan de oostzijde is een CV-ruimte aangebouwd.

Oorspronkelijk kende het pakhuis een lengte van 31,60 meter en een breedte van 11 meter. Vanwege een klein maar gewenst amfitheater rond een podium met een bescheiden toneelaccommodatie komt de totale lengte neer op 41,60 meter. De banken in het amfitheater zijn uitgevoerd van grenen regelwerk met daarop een zitting van eiken latten. Niet recht en stram zoals een pakhuis doet verwachten, maar wel degelijk aangepast aan de ronde vormen van 't menselijk lichaam.

Het pakhuis biedt tevens ruimte voor verenigingswerk: er bevinden zich drie zaaltjes van plm. 5 x 10 m op zolder. Bij de herbouw van de Lelie werd veel nieuw materiaal gebruikt. Van de oude vloer en van het schothout was niets meer over.

In drie en een halve maand werden de 350 heipalen en meer dan 100 m³ hout verwerkt, werden de perfect uitgevoerde houtverbindingen in de kap gemonteerd, en al het meubilair vervaardigd, de firma [Holleman, bv](#) heeft dit alles binnen de kortst mogelijke termijn gerealiseerd.

Bron o.a Cornelis de Jong, De Rijp, in het orgaan van de Vereniging Vrienden van de Zaanse Schans, september 1973 No. 47

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=kijkschuur_de_lelie

Last update: **2020/09/07 12:04**